

Sermo habitus Rome in basilica principis aploꝝ
per Reuerendum p̃rem dñm Guillelmum de Pere-
rijs Auditorē ap̃licum. sup electione futuri p̃tificis
Anno. Mcccclxxxiiij. die Iouis. xxvj. Augusti.

Quoniam miserandā ecclie Romane calamitatē: et infinita
xp̃iane religionis pericula: Reuerēdissimī p̃res. cūctoꝝ
fidelium corda cognoscunt: Eo magis vobis ānitēdū:
ac summope laborandū est vt puris mētibus: ac recto iudicio dig-
nus eligat̃ antistes. Nā et si vniuersi sancte matris ecclie filij: ma-
ternis necessitatib⁹ occurrere debeāt: vos tñ precipue. qui gradū
excellū in eius gremio tenetis. p̃stanter ac celeriter de optimo sibi
put vobis puenit debetis puidere pastore. In cūctis nāq; dei sa-
cerdotibus eligēdis: curā semp oportet esse p̃spiciuam: Ad summū
tñ pontificatū talis ac tātus hac p̃cipue necessitatis tempestate.
p̃uehēdus est: Cui tuto periclitātis ecclie gubernacula cōmittā-
tur. Nam vbi seua orta tēpestas est: ac turbato marī: rapitur ṽeto
naui. magno gubernatore ac peritissimo opus est. Non tranquil-
lo certe marī nauigamus: sed multis aduersitatum procellis. sub-
mersi pene sumus. Idcirco magis euigilandum est. In domo dñi
•i. sancta ecclia nībil corruptum: nībil p̃posterum esse debet: Sed
attente p̃spiciēdum est: vt in electione illius qui sup omnes gra-
dus p̃stituitur: nullatenus erretur. Nā affirmāte beato Leone.
Totius familie dñi status et ordo nutabit: si quod requiritur in
corpore. nō inueniat̃ in capite. P̃sandū est itaq; diligēter: ac pia
cogitatione mētibus vestris reuoluēdum est: quantū ecclie ac vni-
uerse xp̃iane religioni detrimentū sit: parum bonū: aut inutilem:
vel aliter q̃z decet habere pastore. In Romano p̃tifice magna exi-
gunt̃ merita cū vita: Quia dum honor vicia remunerat: omnis p̃-
uertit̃ ecclie maiestas. H̃t enim beatus Leo. Principatus: quem
aut seditio extorsit: aut ambitus occupauerit: etiā si moribus at-
q; actibus nō offenderit: ip̃ius tñ initij sui p̃niciosus est exemplo
Et difficile est: vt bono peragantur exitu: que malo sunt inchoata

principio. Vulnerato pastore vt beatus Gregorius inquit. Quis curandis ouibus adhibebit medicinā. Aut quomodo populū oīōnis clipeo tuebit: qui iaculis hostiū sese feriendū exponit: Aut qualem de se fructum pducturus est. cuius graui peste radix inficitur: Maior est ergo tunc metuenda calamitas vbi tales intercessores ad locum regiminis adducunt. Qui dei magis iracundiam in se puocent quā per semetipsos placare debuerant. Imminētem militantis ecclie ruīnam ptemplari debetis. Diuturna Theucrorum rabies religionem nrām continua persecutione deuastat. Et singularis ferus depascit eccliam. Hostilibus gladijs xpianus sāguis effundit. Augent morbi. Et medicina nulla parat. Ecclia que olim inter omnes orbis nationes gloriosissima fuit. Nunc ignominia plena est. Et inter hostiles incursus humiliata pculcat. Facta est vidua non habens consolatorem. xpianorum principum videtur esse destituta p̄sidiis. Sacerdotum denudata consilio. Viciozum insurgentium sordibus p̄taminata. Ab adiutore deo dicitur esse deserta. Et que virtutū claritate ⁊ sanctorū suffragiis redundare psueuerat. Nunc squalida sedet inter malorū angustias. Et pcellis magis ac magis intumescētibz sagena summi piscatoris pene cogitur in naufragiū profunda submergi. Et uere Romana ecclia princeps olim prouinciarum facta est sub tributo peccantiū. Nam laicis pariter ⁊ hostibus ppter demerita facinorum nostrorum aduersus nos insurgentibus. sacerdotium sub miserabili quadā seruitute redactū est. Et multi seculariuz hominum cū plus vitam sacerdotū q̄ suam discutunt. In magnū diuinorum sacramentorū contemptum incurrūt. Et libertatem ecclie penitus abolere moliunt. Nec omnia in p̄sidentium culpā atq; desidiā retoquent. Omnes que sua sunt querunt. Et nemo que Ihesu xpi. Et cum multis se opponat murum ⁊ ante murale pro domo dñi. omnis ecclie libertas eneruat. Et ecclia dei rursus peccatis nrīs exigētibz captiua reducitur in Babilonem. Omnes amici eius spreuerunt eam. Et propter ministrorum defectum ab internis ⁊ externis oppressa conculcatur. Omnes porte eius ac veri sensus

vagi ⁊ dissipati sunt. Et mors intrat per eas. Dum per malam p̄-
sidentium vitam inferiorum corda vulnerantur. Unde inquit beatus
Gregorius. Scire prelati debent quia si perversa unquam perpetrant.
tot mortibus digni sunt quot ad subditos suos perditionis exem-
pla transmittunt. Litterarum scientia ab omni fere sacerdotio re-
iicitur. Et ideo squalet fidelium caritas. Et gemit regale sacerdo-
tium. dum pro virtutibus replemur amaritudinibus viciorum.
Nec ab his angustiis eripit. Quoniam aurum eius optimum ob-
scuratum est. Et inter infinitas seculi vanitates color sanctitatis
evanuit. Subsequentibusque iniquitatum tenebris. iusticie lumen ex-
tinctum est. Et dum christianitas intra se populorum ⁊ hominum furo-
re collisa viribus suis percutitur. Ecclesia minutatim per frustra dis-
cerpit. ⁊ vinearum domini sabaoth vulpes que ab oriente procedunt die-
tim exterminant. Nam cum inimici nostre fidei cunctum pene orbem
subiectum teneant. Extrema pars occidenti nobis miseris relicta
est. Eya ergo Reverendissimi patres propensius attendere digne-
mini. in quantas misérias sumus precipitati. In quantaque neces-
sitate Romana versatur ecclesia. que super electione pontificis fu-
dem a vobis exposcit. Attendite quantum ⁊ quam arduum vobis onus
incumbit. Cum de creatione vicarii Ihesu christi agitur. Qui succes-
sor est Petri. Et summus gregis domini ac totius ecclesie Rector.
Quem scitis non solum vestrum ⁊ huius sedis apostolice. Sed om-
nium ecclesiarum atque pontificum esse primate. Omni itaque pri-
mate affectiois inordinatone remota. misereamini omnium fidelium
⁊ ecclesie collabentis. Et sola utilitate publica mature pensata. pu-
ris ac liberis mentibus. nuda ⁊ integra conscientia. talem studea-
tis pontificem eligere. Qui habeat spiritum dei in semetipso. Et
qui omnes actus vite sue didicerit in timore domini dirigere.
Per quem misericors deus in diebus nostris expugnet impugnantes
nos. muniat fidem nostram. multiplicet devotionem. indicat bellum vi-
ciis ⁊ pacem virtutibus. Nam ut ait beatus Gregorius. In eligendi pon-
tificis causa nullum vestrum utilitate communi neglecta suo lucro prospiciat.

Ne si quisq̃ propria cōmoda appetat. frivola extimatione fallat̃:
Quia nec libero iudicio pferendam sibi psonam examinat mens.
quā cupiditas ligat. Tāto igitur nūc a vobis subtiliter anteq̃ eli
gat̃. discutiendus est: Quanto postmodū a vobis non erit iudicā
dus: Sed ipse cunctos iudicabit. Nec illi vos legē imponere poterī
tis: quē timor dei ⁊ recta pscientia a malis opibus nō reuocabūt.
Ille nāq̃ pontifex eligendus est: qui vt beatus Jeronimus ait sit
ex om̃ibus pstantior: Qui doctior: Qui sanctior: Qui in om̃i vir
tute sit eminentior: Qui testimoniū bone vite habeat ab hijs. qui
foris sunt: Qui nō ambulet in magnis neq̃ in mirabilibus supra
se: Qui modestiam seruet in honore tam sublimi: Qui eccliam in
manibus laycorū prostituendaz nō exponat: Qui sentiat impositū
sibi ministeriū: Non datū dominiū. Discat sese ex ore pphetico nō
tam ad imperandum: q̃ ad fatigandum assumptū. Discat opus es
se sarculo: nō sceptro: pace: nō bello: vīrga correctionis: nō gladio
pditionis. Quoniā si verus Petri successor esse velit: curā potius
hereditabit q̃ gloriā ⁊ diuitias. Nam eū. qui hereditatē xp̃i guber
nandaz accepit: non cōuenit torpere ocio: Nō resolui delicijs: Nō
pompis. aut vanitatibus insistere: Quia nihil horū sibi tabule tes
tatoris assignant. Nō blandiat̃ sibi eminentia cathedre: que ple
na est laboris ⁊ vigiliarum: Nā idcirco Romanus pōtifex in emi
nenti loco sup omnes constituitur: vt inde prospiciat vniuersa: et
speculet̃ ad solitudinem omnium eccliarum: Hostiles incursus
prouideat: ad gregis sibi cōmissi custodiaz: Cleros ac populos nō
recte viuētes: velud oues errantes. corripiat: Potentatus seculi ec
clesie libertatem opprimētes reprimat. ⁊ pastoralī auctoritate cor
berceat: Inde clamet sine fine: ac sine timore: ⁊ velut tuba euāgeli
ca pro lege dñi vocem suā in omnem terram exaltet: ⁊ canonū cēsu
ram dum opus fuerit exerceat: Inde legatos ad gentes ⁊ regna.
suggerēte necessitate transmittat. qui sedis aplice vices impleāt:
Qui ab eo bonis exemplis ⁊ virtutibus instructi: Nō questuosis
facultatibus suffarcinati egrediant̃: Qui ad extirpādum vicia:
Non ad seminandum scandala pficiantur. Erit inq̃ talis pōti

fer: qui plus ecclesie prodesse studeat: quā preesse. Nam primatū honoris grā cōcupiscere. vanitas est: Et gentiliū est. talem querere principatū. Unde bene Crisostomus ait. Principes ecclesie fiūt: ut seruiant mēbris suis: et ministrēt eis: quecunq; acceperint a xpō: ut suas utilitates negligant: et illorū procurent: Et mori nō recusent pro salute inferiorū. Primatū ergo ecclesie cōcupiscere: neq; iustum est: neq; utile. Quis enim vult vltro se subijcere servituti. ac pīculo tali: ut det rōnem pro omni ecclesia: Nisi forte qui nō timet dei iudiciū: abutens primatu ecclesiastico seculariter: ut illum convertat in secularem. Erit p̄terea qui eligeť pontifex. iusticie cultor: et grārum cum discretione distributor: pauperibus et oppressis benignus auxiliator: Sit in audientia facilis: Et in concedendo: nō prodigus: sed prudens atq; discretus. Non est autē Romano pontifici conueniens: ut de illorum sit numero: de quibus ait Crisostomus: Inter principes ecclesie multi sepius inveniunt: qui omnes principatus mundi supbia excedere videant: Accessu difficilim: Et qui nullam affabilitatē maxime pauperibus adhibēt: Sed velut in quodam arrogantie culmine positi: nesciunt quicq; inferre aut respondere modeste. Alios ut longe infra se positos. velut in yma respiciūt: Quibus non consulendo: Sed vix dominādo loqui dignant. Familiam quoq; modestam et honestam: non inutilem atq; pphnam Romanus pontifex debet secum habere: non p ambitionem inductā. aut p alluionem aggregatā: Sed cū discretionē: et pro necessitate receptā: Quoniā ad magnā ipius gloriam redundat: tales circa se iugiter habere: qui Romane curie sint honestatis speculum: et forma virtutum. Unde beatus Ber. ait. Inter mitratos nō decet discurrere calamistratos. Si bonus erit pōtifer ac timens deū ardua queque: ut decet iuxta maiorū instituta maturo ac sapiēti sacri senatus vestri consilio et assensu tractabit. examinet. atq; pcludet: Alioquin sine vobis: et pro libito disponet vniuersa. Ad conclusa vocabimini ut testes: nō ut cōsultores: Cū bono pontifice simul et iura dignitatis vestre vobis restituentur: Que qualiter amisistis: vos ipi recogitetis. Ita que q; futuri

pontificis incumbet officio. ut quicquid predecessorum facilitate: ut
quod reprehensioni obnoxium. Aut corruptionis vel alienationis usur
patione presumptum inuenerit absque personarum acceptione pa
storali studeat gravitate corrigere. Erit ipse verax in sermone. et
constans in opere. Nam pontificis lingua nullius debet mendacii
peraminatione sedari. Eius quoque sententia ut Gregorius inquit. tan
ta semper debet consilii moderatione concipi. tanta patientie matu
ritate decoqui. tanta deliberationis gravitate perferri. ut necessarium post
ea non sit eam cum leuitatis nota mutare. persequetur vicia virtutes auge
bit. Ovesitas ut Heliseus. Symoniacos ut Petrus. Fornicantes
notorios ut Paulus. quorum operibus ecclesie Romane laceratur auc
toritas pastoralis severitate damnabit. Non edificabit Syon. id est ec
clesiam in sanguinibus. Quoniam Petrus non per carnem et sangui
nem sed per patrem celestem. filium dei cognovit. Propterea beatus
Jeronimus ait. Moyses amicus dei cui facie ad faciem locutus est
deus. potuit itaque successores principatus sui. filios suos facere. et
posteris propriam relinquere dignitatem. Sed extraneus de alia tri
bu Iesus eligitur. ut sciremus principatum in populos. non sangui
ni deferendum esse. sed vite. Et subdit. At nunc cernimus plu
rimos hanc rem beneficium habere ut non querant eos in ecclesia co
lumnas erigere quos plus cognoscunt ecclesie perdesse. Sed quos
vel ipsi amant. vel quorum sunt obsequijs delinquentes. vel pro quibus ma
iorum quispiam rogauerit. Et ut deteriora taceam. qui ut clerici
fierent muneribus impetrarunt. Non desunt autem plurimi qui
ex hoc sedis apostolice dignitatem impugnant. dicentes quod ecclesia edi
ficatur in sanguine. Quia prelati ex sanguine nascuntur. et ex vo
luntate carnis generantur. Sanguis. sanguinem inuocat. Et ca
ro carni indicat malitiam. Hijs detractionibus obstruendis opus
nobis esset tali pontifice qui ut Rex Salem nec patrem. nec matrem.
nec genealogiam haberet. aut inordinatam carnis affectionem. Fe
lix certe ille pontifex erit qui insultanti contra debitum caritatis
sanguini. cum psalmista respondere poterit. Que utilitas in sang
uine meo cum descendero in corruptionem? Si bonus erit ponti

fer. ad collegium vestrum quando necessitas exegerit. modo canonico et determinatis temporibus viros probos et graues assumment. Expertos. non probandos. Meritos. non ambiciosos. Virtutibus et litteris diuites. non qui de pecuniarum habundantia gloriantur. Alios quoque prelatos non precipitate. Sed matura morum vite discussione promissa promouebit. Nec propterea doctrinam apostolicam cito. id est inconsiderate promouendis manum imponet. Romanam curiam facto. non inanibus verbis reformare curabit. ut ex ea tantus vanitatis. corruptionis. et carnalis immunditie fetor. procul abigatur. Nam ab hijs letale venenum conficitur. quod fidelibus visu vel fama propinatum omnem in eis deuotionem religionis extinguit. Et ecclesie Romane perimit auctoritatem. Paulatim hec vicia primo per quandam alluionem multorum animos occuparunt. Et interdum etiam vindicata fuerunt. At nunc illorum contagio velut generalis pestilentia totam curiam inuasit. Et corrupti mores quos hec pessima ac diuersa inter se mala luxuria atque auaritia gignunt. Curiam ipsam ab omni honestate dispoliarunt. Quod deterius est. et magis perniciosum exemplo. inueniuntur multi quibus non satis est hec mala impune perpetrare. Nisi etiam velut de pudicitia ceterisque virtutibus subuersis triumphantes in malefactis publice gloriantur. Olim dum boni mores in Romana curia colebantur gradus ad dignitates et honores non nisi per virtutes et litteras aperiebatur. At nunc. postquam inter bonos et malos nullum discrimen est. Et omnia virtutis premia ambitio possidet ac auaritia cunctas bonas artes subuertit. homines adigunt animum ut malis artibus ad dignitates ascendant. Et talibus doctrinis imbuti ad omnes libidines facile se conferunt. Et ne mali mercatores fuisse videantur quod multis nummis emerunt. carius ipsi alijs uendere laborant. Eligatur ergo pontifex qui talia abhorreat. Et pastorem sarculo radicem illorum extirpet. Ac curiam ita reformet. Ut vnde quondam sancte religionis emanauit auctoritas. Inde morum et recte viuendi prodeat disciplina. Ipsa vero Curiam inutitium officiorum nouitate non angariabit. Et

que sine ratione inducta sunt: ac rei publice penitus inutilia submo-
uebit. Nam Romanam Curiam maiores nostri paucis ac manifestis
necessariorum officialium taxatis premissis. semper in libertate preseruarunt:
Et sic eam tot tantisque superinductis oneribus: nec peruenit: nec expedit
aggrauari. Longeque melius ac utilius est. ut onera presueta sponte fe-
rantur: quam si aggrauato nimis pondere: tota simul sarcina deponatur
ad terram. Generale concilium velut quandam immanem beluam bo-
nus pontifex non effugiet: sed conuocabit. Nam ad recuperandam
ecclesie libertatem hoc unicum salubre remedium nobis relictum est. Que
enim maior esse potest Romano pontifici gloria: quam generali con-
cilio presidere. ad reformandam vniuersalem ecclesiam? Qui autem
aliter viuunt et regunt: quam honestatis et iusticie ratio dicat. gene-
ralia concilia abhorрere consueuerunt.

Superest tandem Reuerendissimi patres: ut ego pro tempo-
ris qualitate finem dicendi faciam: Et vos que de optimo
pontifice creando audiistis: cooperante spiritu sancto. opere com-
pleatis: Hec electionis sancte mysterium: quod apud vos ecclesia Ro-
mana deposuit: ei reposcenti cum omni fidelitate persoluatis. Et
postpositis cuiuslibet prauitatis studiis: obicem spiritui sancto non
opponatis. Et si forsan aliquis corruptionis spiritus: corda vestra
temptauerit: Eo repulso. magna voce cum Petro clametis: Pecunia
tua tecum sit in perditionem. quia existimasti donum dei pecunia pos-
sidere: ut inexcipiabili peccato reiecto: ecclesia dei incontaminata ser-
uetur: Et vos diuinum quod non fallitur iudicium: ac eterne dam-
nationis interitum euitetis. Deus autem noster per viscera mise-
ricordie sue: sicut facit in sublimibus concordiam: Ita vos faciat
in bene eligendo sua pietate concordes: ut populus christianus meri-
to gaudere possit viduatam ecclesiam: dignis ac fidelibus ministris suis
se creditam. Quorum ministerio sponsum optimum consequatur. Amen.

¶ Finis.